

СУЧАСНІ МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ТЕСТ-КОНТРОЛЮ У ВИВЧЕННІ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ФАРМАКОЛОГІЇ

Т.О. Дев'яткіна, Е.Г. Колот, О.М. Важнича, Р.В. Луценко, С.Ю. Чечотіна, В.М. Христюк

Фармакологія за своєю значущістю, обсягом інформації і темпами її поповнення займає одне з чільних місць серед медико-біологічних, а, точніше, – параклінічних дисциплін, якими опановують студенти вищих медичних навчальних закладів. Під час засвоєння знань із базисної (експериментальної) фармакології важливо зосередити увагу студентів на ключових моментах матеріалу, які мають стати опорними пунктами в запам'ятовуванні та відтворенні відомостей про властивості основних фармакологічних препаратів або їхніх груп. Одним із засобів, спрямованих на розв'язання зазначеного завдання, є широке впровадження тестування в навчальний процес.

Мета роботи – проаналізувати застосування тестового контролю знань студентів Української медичної стоматологічної академії в навчальному процесі з курсу експериментальної фармакології.

Структура тестового контролю знань із фармакології має такий вигляд. Усі завдання поділяються на тести для самостійної доаудиторної роботи і тести для аудиторної роботи. Тестові завдання для доаудиторної роботи, в свою чергу, бувають I та II рівня складності і передбачають самоперевірку. Тести для аудиторної роботи поділяються на завдання на паперових і на електронних носіях, мають I та II рівні складності та передбачають контроль з боку викладача.

Тести I рівня значною мірою перевіряють знання класифікації лікарських засобів, основних показань та протипоказань до застосування препаратів. Виконуючи їх, студент повинен із 5-7 відповідей знайти одну правильну шляхом ствердження або заперечення. Наприклад: "Указати, який вітамін належить до коферментних" (Варіанти відповідей: 1. Ретинолу ацетат. 2. Кислота аскорбінова. 3. Рутин. 4. Тіаміну хлорид. 5. Ергокальциферол. Правильна відповідь: 4. Тіаміну хлорид). Або інший приклад тестового завдання I рівня складності: "Для обробки рук хірурга застосовують усі антисептики, крім..." (Варіанти відповідей: 1. Спирт етиловий. 2. Розчин аміаку водний. 3. Етакридину лактат. 4. Розчин йоду спиртовий. 5. Хлоргексидину біглюконат. Правильна відповідь: 3. Етакридину лактат).

Тести II рівня складності стосуються фармакокінетики, фармакодинаміки, показань і протипоказань до застосування лікарських засобів, їхньої побічної дії. Вони мають від 2-х до 4-х правильних відповідей. Наприклад: "Указати основні фармакодинамічні ефекти ціанокобаламіну" (Варіанти відповідей: 1. Пригнічує синтез нуклеїнових основ. 2. Переводить мегалобласти в нормобласти. 3. Сприяє гіперсегментації ядер гранулоцитів. 4. Усуває порушення структури і функції лейкоцитів. 6. Викликає

тромбоцитопенію. 7. Збільшує число тромбоцитів. 8. Поліпшує функції спинного мозку. 9. Порушує функції спинного мозку. Правильні відповіді: 2,4,7,9).

На лабораторних заняттях тести виконують функцію проміжного контролю знань. У цьому разі застосовують 2 варіанти завдань, кожен із яких складається з 3-5 тестів I-II рівня. Під час самостійної аудиторної роботи, зокрема на підсумкових заняттях із розділів фармакології, крім цього пропонують підсумковий тестовий контроль (6-10 варіантів), який охоплює тестові завдання ліцензійного іспиту "Крок-1" чи подібні до них. Такі завдання містять елементи клінічних ситуацій. Вони потребують знання суміжних дисциплін, властивостей препаратів різних фармакологічних груп і своєю складністю наближаються до III рівня. Наприклад: "Після екстракції зуба в хворого виникла тривала кровотеча. Який із перелічених препаратів слід застосувати місцево для зупинки кровотечі? (Варіанти відповідей: А. Анальгін. Б. Тромбін. В. Вікасол. Г. Валідол. Правильна відповіді: Б. Тромбін).

На завершальному етапі вивчення дисципліни проводиться підсумковий тестовий контроль знань. Для цього використовуються біля 300 тестових завдань з усіх розділів фармакології.

Підготовка тестових завдань для студентів, які вивчають експериментальну фармакологію, враховує профіль підготовки спеціалістів. Усі тести готуються в межах діючої програми, але в завданнях для майбутніх лікарів-стоматологів акцентуються ті препарати або їхні властивості, які використовуються в стоматологічній практиці. Наприклад, серед показань до застосування відомого антисептика перекису водню в тестах для студентів стоматологічного факультету наводять такі показання як "обробка кореневих каналів" або "вибілювання зубів".

Тести здебільшого мають оригінальний характер. їх складають самі викладачі, обговорюють і затверджують на методичних нарадах. Цей вид діяльності сприяє підвищенню педагогічної майстерності, є втіленням творчого підходу до викладацької діяльності.

Таким, чином, досвід кафедри експериментальної та клінічної фармакології Української медичної стоматологічної академії показує, що на сучасному етапі викладання експериментальної фармакології у вищих медичних навчальних закладах може бути широко використаний як машинний, так і безмашинний тестовий контроль знань студентів.

Підтвердженням цього є успішне виконання студентами нашої академії завдань із фармакології на ліцензійних іспитах "Крок-1" у 2001-2002 і 2002-2003 навчальних роках.